

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžo/58/2015
Identifikačné číslo spisu: 5014200994
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5014200994.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Ľubice Filovej, v právnej veci žalobcu: Mgr. S. M., bytom C. proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, so sídlom v Bratislave, Špitálska č. 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia zo dňa 16.07.2014, č. UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/ 2014/24624-0002, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 03. marca 2015, č. k. 20S/98/2014-39, jednomyseľne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 03. marca 2015, č. k. 20S/98/2014-39, p o t v r d z u j e .

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline (ďalej aj „súd“) rozsudkom zo dňa 03. marca 2015, č. k. 20S/98/2014-39 podľa § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil preskúmané rozhodnutie žalovaného zo dňa 16.07.2014, č. UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/2014/24624-0002 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Pod uvedeným číslom konania žalovaný listom oznámil žalobcovi, že jeho odvolanie podané elektronickým prostriedkom (e-mailom) bez zaručeného elektronického podpisu nebolo podané zákonným spôsobom, preto nevyvolalo procesné účinky voči rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu, ktoré následne nadobudlo právoplatnosť.

Krajský súd zdôraznil, že pri posudzovaní danej veci bral do úvahy predovšetkým ústavne súladný výklad, ktorý garantuje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a je spôsobilý zabezpečiť spravodlivý proces bez zbytočných rigorózných formalít.

Krajský súd sa uvedenou úvahou riadil aj pri posudzovaní včasnosti podanej žaloby, (keďže žalobca až na výzvu krajského súdu, po uplynutí dvojmesačnej lehoty v zmysle § 250b ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku /ďalej len „O.s.p.“/, odstránil zmätočnosti svojho podania - označenie žalobcu aj rozhodnutia, ktorého preskúmania sa domáhal), vychádzal z obsahu žaloby, z ktorej bolo zrejmé, že

žalobca sa od počiatku domáhal preskúmania konania, ktoré bolo ukončené listom/oznámením žalovaného zo dňa 16.07.2014 o oneskorenom podaní odvolania a dospel k záveru, že žaloba bola podaná riadne a včas.

Krajský súd ďalej zistil, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca (ďalej aj „úrad“) vydal v preskúmvanej veci rozhodnutie zo dňa 04.06.2014, č. CA3/OPHN/SOC/ 2014/7064, ktorým žalobcovi znížil pomoc v hmotnej núdzi na sumu 55,80 € mesačne od 01.05.2014 podľa § 25 ods. 2 zákona č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi v platnom znení a zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime v platnom znení. Žalovaný listom (zo dňa 16.07.2014, č. UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/2014/24624-0002) oznámil žalobcovi, že odvolanie ním podané bolo po lehote z dôvodu, že hoci mu bolo prvostupňové rozhodnutie doručené dňa 13.06.2014 a dňa 30.06.2014 podal žalobca odvolanie elektronicky, avšak bez zaručeného elektronického podpisu. Odvolanie bolo následne podané na poštovú prepravu dňa 02.07.2014 a úradu bolo doručené dňa 03.07.2014, čo žalovaný vyhodnotil ako oneskorené, v dôsledku čoho prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu nadobudlo právoplatnosť dňom 30.06.2014.

Krajský súd poukazujúc na § 22 ods. 1 zákona č. 417/2013 Z.z. v spojení s § 19 ods. 1 zákona o správnom konaní mal za to, že žalovaný síce skutkový stav zistil správne, ale nesprávne ho právne vyhodnotil. Podľa krajského súdu žalobca mohol podať svoje podanie elektronickými prostriedkami bez zaručeného elektronického podpisu, ktoré bol povinný následne písomne alebo ústne do zápisnice doplniť do 3 dní. Zistil, že lehota na podanie odvolania voči prvostupňovému rozhodnutiu správneho orgánu začala plynúť od 13.06.2014 a uplynula dňom 28.06.2014 (sobota), preto koniec lehoty na podanie odvolania pripadol na deň 30.06.2014 (pondelok), kedy žalobca elektronicky (e-mailom) odvolanie doručil žalovanému a následne ho doplnil doručením originálu písomného podania, ktoré podal na pošte dňa 02.07.2014 a správne orgánu bolo doručené dňa 03.07.2014, čiže v zákonom stanovenej lehote. Krajský súd úspešnému žalobcovi nepriznal náhradu trov konania, keďže mu žiadne nevznikli.

Proti rozsudku krajského súdu sa žalovaný včas odvolal. Zotrval na svojom rozhodnutí, že elektronické podanie bez zaručeného elektronického podpisu nevyvolalo v danom prípade žiadne účinky a preto úvaha súdu týmto smerom neobstoí. Rovnako nepovažuje za zákonné tvrdenie súdu, že žaloba bola podaná včas a riadne v zmysle § 250b ods. 1 a § 250d ods. 3 O.s.p. a teda súd pochybil v konaní, keď odstraňoval vady už po uplynutí dvojmesačnej lehoty na podanie žaloby a tiež nad rámec § 5 O.s.p. poučil žalobcu, keď ho vyzval na spresnenie pasívne legitimovaného účastníka a upresnenie rozhodnutia, ktoré má byť preskúvané súdom. Navyše žalobcom napadnuté oznámenie považuje za nepreskúmateľné súdom, keďže ide o úkon, ktorý nemá charakter rozhodnutia ukracujúce ho na právach. Z uvedených dôvodov žiadal napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a žalobcovi nepriznať náhradu trov konania.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Zdôraznil, že práve úrad ho mal riadne poučiť o mieste a čase možnosti podania odvolania, aby mohol byť v odvolacom postupe úspešný. Upozornil na to, že na výzvu súdu iba opravil svoju zmätočnú žalobu, obsahom ktorej nemanipuloval. Poukázal na to, že vzniknutá zmätočnosť žaloby je len dôsledkom nedostatočného poučenia úradom v danom správnom konaní.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 2 SSP odvolacie konanie podľa piatej časti O.s.p. začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v konaní riadil ustanoveniami O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia

odvolacieho pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2, § 214 ods. 2 O.s.p. s tým, že termín verejného vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 25. januára 2017 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

Odvolací súd po vyhodnotení dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov v danej veci, spolu s poukazom na právnu úpravu vzťahujúcu sa k predmetu konania, uvedenú v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Senát odvolacieho súdu považuje právne posúdenie preskúmvanej veci krajským súdom za správne a súladné so zákonom. Vzhľadom k tomu, aby odvolací súd v preskúmvanej veci nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe skutočnosti spolu s právnymi závermi krajského súdu, sa vo svojom odôvodnení obmedzil na doplnenie dôvodov na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 247 ods. 1 O.s.p. sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu. Podľa § 19 ods. 1 správneho poriadku podanie možno urobiť písomne alebo ústne do zápisnice, alebo elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona. Možno ho urobiť aj telegraficky alebo telefaxom; také podanie obsahujúce návrh vo veci treba písomne alebo ústne do zápisnice doplniť najneskôr do troch dní.

Podľa § 19 ods. 2 správneho poriadku podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu. Z podania musí byť zrejmé, kto ho podáva, akej veci sa týka a čo sa navrhuje. Osobitné právne predpisy môžu ustanoviť jeho ďalšie náležitosti. Pokiaľ podanie nemá predpísané náležitosti, správny orgán pomôže účastníkovi konania nedostatky odstrániť, prípadne ho vyzve, aby ich v určenej lehote odstránil; súčasne ho poučí, že inak konanie zastaví (ods. 3).

V § 19 správneho poriadku sa ustanovuje, akú formu má mať procesný úkon (podanie), ktorý podávajúca osoba uskutočňuje voči správnomu orgánu v správnom konaní, aby jej podanie malo sledované procesné účinky. Zákon rozoznáva písomnú formu (list), ústnu do zápisnice (§ 22) alebo elektronickým podaním podpísaným zaručene elektronickým podpisom v zmysle osobitného zákona. Tieto formy podania sú rovnocenné a je len na osobe uskutočňujúcej procesný úkon, ktorú formu si zvolí. Ak osoba uskutoční podanie telegraficky alebo telefaxom a súčasne ide o podanie obsahujúce návrh vo veci, musí byť takéto podanie doplnené písomne alebo ústne do zápisnice. Doplnenie je v tomto prípade len „potvrdením“ podania v celom rozsahu a musí byť uskutočnené v lehote troch dní. Na doplnenie podania správny orgán nevyzýva. Na podania, ktoré neboli doplnené v zákonnej lehote, sa neprihliada.

Podľa § 40 ods. 4 Občianskeho zákonníka písomná forma je zachovaná, ak je právny úkon urobený telegraficky, ďalekopisom alebo elektronickými prostriedkami, ktoré umožňujú zachytenie obsahu právneho úkonu a určenie osoby, ktorá právny úkon urobila. Písomná forma je zachovaná vždy, ak právny úkon urobený elektronickými prostriedkami je podpísaný zaručeným elektronickým podpisom alebo zaručenou elektronickou pečaťou.

Podľa čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy SR výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných

všeobecne záväzných právnych predpisov, musí byť v súlade s touto Ústavou.

Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je súčasťou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Práve tu je ťažisko činnosti správneho súdnictva, pretože dikcia zákona nemôže byť interpretovaná izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva a Európskej únie.

Podľa názoru odvolacieho súdu podanie elektronickým prostriedkom - počítačom, ak je v ňom jednoznačne zachytený obsah právneho úkonu a určená konajúca osoba, spĺňa náležitosti technického podania obdobne ako podanie uskutočnené telegraficky alebo telefaxom. Správny poriadok v § 19 ods. 1 veta druhá, podanie elektronickým prostriedkom (počítačom) neuvádza, avšak formu právneho úkonu vykonaním elektronickým prostriedkom pripúšťa Občiansky zákonník v § 40 ods. 4.

Odvolací súd pokladá za vecne správne stanovisko súdu prvého stupňa, že k výkladu právnych predpisov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona a to ani v prípade, keď text sa môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona. Vzhľadom k uvedenému právnou úpravu ustanovenú v právnej norme § 19 správneho poriadku nie je možné vykladať dogmaticky, ale v zmysle článku 152 ods. 4 Ústavy SR, keďže nie je možné jej formálnym výkladom zamedziť uplatnenie práv účastníkom v konaní pred orgánom verejnej správy.

V prejednávanej veci účastníci konania skutkové okolnosti uvádzajú v zhode. Medzi nimi nebolo sporné, že žalobca odvolanie voči rozhodnutiu o znížení pomoci v hmotnej núdzi podal formou e-mailu (bez použitia elektronického podpisu). Z obsahu tohto podania jednoznačne vyplýva prejav vôle odosielateľa, že text odvolania zasiela aj poštou. Táto písomnosť bola žalovanému doručená v trojdňovej zákonnej lehote. Vychádzajúc z ústavných princípov, ani odvolací súd nemá pochybnosti o tom, že žalobca dodržal zákonnú lehotu písomnej formy právneho úkonu odvolania.

Podľa § 249 ods. 2 O.s.p. žaloba musí okrem všeobecných náležitostí podania obsahovať označenie rozhodnutia a postupu správneho orgánu, ktoré napáda, vyjadrenie, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie a postup napáda, uvedenie dôvodov, v čom žalobca vidí nezákonnosť rozhodnutia a postupu správneho orgánu, a aký konečný návrh robí.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 42 ods. 3 O.s.p. pokiaľ zákon pre podanie určitého druhu nevyžaduje ďalšie náležitosti, musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané a datované. Podanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a príloh tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis s prílohami, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Podľa § 43 ods. 1 O.s.p. sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať. Ak ide o podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania, odošle súd uznesenie do 60 dní od doručenia takéhoto podania.

Podľa § 250d ods. 3 O.s.p. súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu

žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Odvolací súd z obsahu súdneho spisu mal za preukázané, že uznesením krajský súd vyzval žalobcu, aby podľa ustanovenia § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 43 ods. 1 O.s.p. v lehote 15 dní od doručenia tohto uznesenia odstránil vady žaloby doplnením chýbajúcich špeciálnych náležitostí žaloby, vyžadované v správnom súdnictve v zmysle § 249 ods. 2 O.s.p., teda upresní označenie žalovaného a jeho rozhodnutie, ktoré žiada preskúmať. Žalobca vady žaloby opravil.

Odvolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu SR sp.zn. I. ÚS 224/2009, v ktorom je uvedené, že pri aplikácii ustanovení O.s.p. (predovšetkým § 250b ods. 1 a § 250h ods. 1 O.s.p.) je potrebné rozlišovať medzi určením predmetu konania a rozšírením predmetu konania. Postup súdu podľa § 43 O.s.p. v spojení s § 246c O.s.p. smerujúci k odstráneniu nedostatkov žaloby o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu vedie síce k doplneniu náležitostí žaloby až po uplynutí lehoty ustanovenej v § 250b ods. 1 O.s.p. (dvojmesačnej), avšak dochádza ním len k určeniu alebo špecifikácii samotného predmetu konania zo strany žalobcu, a nie k rozšíreniu rozsahu predmetu konania podľa § 250h ods. 1 O.s.p. Postup, v ktorom musí najskôr dôjsť k odstráneniu nedostatkov žaloby o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu a až následne k rozhodovaniu o nej, navyše predpokladá aj § 246c O.s.p. (odkazujúci na riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, na primerané použitie ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti O.s.p.) v spojení s § 43 O.s.p. ako aj s § 250d ods. 3 O.s.p. (povinnosť súdu zastaviť konanie o podanej žalobe určuje len ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby).

Preto právny názor vyslovený krajským súdom v predmetnom rozsudku, že k doplneným žalobným dôvodom žalobcu bolo potrebné prihliadnuť a preto aj žaloba bola hodnotená ako podaná riadne a včas, teda v zákonom stanovenej dvojmesačnej lehote, je v súlade so zákonom a ústavnými princípmi na prístup k súdu.

Záverom odvolací súd poukazuje na ustálenú prax Ústavného súdu Slovenskej republiky ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorej môžu byť predmetom preskúmania súdom i rozhodnutia orgánov verejnej správy, ktoré nemajú formálne náležitosti, ak sa dotýkajú alebo ak sa môžu dotknúť práv a právom chránených záujmov fyzických alebo právnických osôb. Súdna prax zatiaľ ustálila, že rozhodnutím správneho orgánu je každé rozhodnutie, ktorým sa zakladajú, menia, rušia alebo ktorým môžu byť priamo dotknuté práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb.

Podľa názoru odvolacieho súdu i napriek tomu, že nie je daná povinnosť žalovaného vydať o oneskorenom odvolaní listinu majúcu formálne náležitosti rozhodnutia, t.j. výrok, odôvodnenie a poučenie, žalobou napadnuté oznámenie žalovaného spĺňa všeobecné aj osobitné podmienky súdneho prieskumu: rozhodnutie vydal správny organ, rozhodnutie zakladá, mení alebo ruší práva a povinnosti účastníka konania, žalobca sa cíti ukrátený na svojich hmotnoprávných právach, rozhodnutie je právoplatné a rozhodnutie nie je vylúčené zo súdneho prieskumu podľa § 248 Občianskeho súdneho poriadku.

S ohľadom na uvedené odvolací súd nezhliadol tvrdenia a námietky obsiahnuté v odvolaní žalovaného ako spôsobilé prívodiť zmenu alebo zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu, s ktorého právnym názorom sa, naopak, stotožnil.

Žalobca mal v odvolacom konaní úspech, a preto mu vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania. Pretože mu žiadne trovy nevznikli, resp. ich výšku v lehote nevyčíslil, odvolací súd mu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (§ 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.